

У глибинах підпілля Ніл Хасевич (1905–1952) перетворював різець і долото на власну зброю, а гравюри й дереворити – на постріли правди. Його називали “головним художником Української повстанської армії” (УПА), бо саме він у криївках творив незнищенні символи свободи, яких не стерли ні облави, ні ворожа пропаганда.

Народжений 25 листопада 1905 року в селі Дюксин (нині Рівненська область), син священника Антона Хасевича, Ніл у юності втратив ногу через нещасний випадок. Проте це лише загартувало волю юнака. З непересічним талантом він вступив до Академії образотворчих мистецтв у Варшаві, де оволодів графікою, техніками деревориту та карикатури. Його роботи, сповнені гостроти та глибини, швидко здобули визнання: вже в 1930-х роках експонувалися в Польщі, Чехословаччині, Франції, США та інших країнах, викликаючи захоплення критиків.

Повернувшись на Волинь, Хасевич активно долучився до українського культурного відродження, співпрацюючи з виданнями “Волинь” та “Українські вісті”. Його сатиричні карикатури викривали соціальну несправедливість та окупаційні режими, резонуючи серед широкої публіки.

Із початком війни та активізацією національно-визвольного руху Ніл Хасевич, відмовившись емігрувати за кордон, у 1942 році приєднався до УПА, ставши її головним графіком. Перебуваючи в підпіллі до 1952 року під псевдонімами Бей-Зот, Левко, Рибалка, Старий та іншими, він керував крайовою референтурою пропаганди ОУН і

Пам’ятна монета

120 років від дня народження Ніла Хасевича

Національний банк України

підпільною друкарнею. У складних умовах – часто при тьмяному світлі газової лампи – митець створював потужні зразки повстанської графіки: листівки, плакати, ілюстрації до журналів (“До зброї”, “Український перець”, “Хрін”), агітаційні бофони (символічні грошові квитанції для збору коштів на визвольну боротьбу). Хасевич також розробляв ескізи нагород УПА та сатиричні карикатури, що викривали злочини радянського режиму. Роботи митця були передані за кордон і в 1951 році їх презентували делегатам Генасамблеї ООН, де порушувалося питання визвольної боротьби українців на теренах Радянського Союзу, що спровокувало московське розпорядження про ліквідацію митця.

4 березня 1952 року Ніл Хасевич загинув у бою з радянськими каральними загонами біля села Сухівці, відмовившись здатися в полон. Посмертно нагороджений Золотим хрестом бойової заслуги УПА, він залишив в історії вічний маніфест:

“Я не можу битися зброєю, але б’юся різцем і долотом. Я, каліка, б’юся в той час, коли багато сильних і здорових людей у світі навіть не вірять, що така боротьба взагалі можлива. Я хочу, щоб світ знав, що визвольна боротьба триває, що українці б’ються... Слава Україні!”

Дизайн – Аліса Іванова.

Скульптор – Володимир Атаманчук.

120 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НІЛА ХАСЕВИЧА

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Введення в обіг

25 листопада 2025

Метал

нейзильбер

Діаметр

31,0 мм

Категорія якості карбування

спеціальний анциркулейтед

Гурт

рифлений

Тираж

До 75 000 шт.

ПАМ'ЯТНІ МОНЕТИ • 2025 • ВИДАТНІ ОСОБИСТОСТІ УКРАЇНИ